

חק לישראל – פרשת מקץ ליל שישי

תורה – בראשית פרק מא'

(כז) וְשִׁבְעַת הַפְּרוֹת הָרְקוֹת וְהָרַעַת הָעֵלֶת אַחֲרֵיהֶן שִׁבְעַת שָׁנִים הִנֵּה וְשִׁבְעַת הַשְּׁבִלִים הָרְקוֹת שְׁדֹפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שִׁבְעַת שָׁנֵי רָעֵב: (כז) וְשִׁבְעַת הַפְּרוֹת הָרְקוֹת וְהָרַעַת הָעֵלֶת אַחֲרֵיהֶן שִׁבְעַת שָׁנִים הִנֵּה וְשִׁבְעַת הַשְּׁבִלִים הָרְקוֹת שְׁדֹפוֹת הַקָּדִים יִהְיוּ שִׁבְעַת שָׁנֵי רָעֵב: (כז) וְשִׁבְעַת תּוֹרְמָא חֲסִיכָתָא וּבִישָׁתָא דְסַלְקוּן בְּתַרְיָהוּן שִׁבְעַת (נ"א, שְׁבַעַא) שָׁנִין אַנּוּן וְשִׁבְעַת שְׁבִלִיא לְקִימָא דְשְׁקִיפוּ קְדוּם יִהְיוּן שִׁבְעַת שָׁנֵי כַּפְנָא:

(כח) הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵל פְּרַעֲה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עָשָׂה הַרְאָה אֶת פְּרַעֲה: (כח) הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵל פְּרַעֲה אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים עָשָׂה הַרְאָה אֶת פְּרַעֲה: (כח) הוּא פִתְגָמָא דִּי מְלִילִית עִם פְּרַעֲה דִּי יֵי עֵתִיד לְמַעֲבַד אַחֲרֵי לְפִרְעָה:

(כט) הִנֵּה שִׁבְעַת שָׁנִים בָּאוֹת שִׁבְעַת גְּדוֹל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (כט) הִנֵּה שִׁבְעַת שָׁנִים בָּאוֹת שִׁבְעַת גְּדוֹל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (כט) הָא שִׁבְעַת שָׁנִין אַתְּנוּ סְבַעַא (נ"א, שְׁבַעַא) רַבָּא בְּכָל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:

(ל) וְקָמוּ שִׁבְעַת שָׁנֵי רָעֵב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל הַשְּׁבַעַת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכִלְהָ הָרָעֵב אֶת הָאֶרֶץ: (ל) וְקָמוּ שִׁבְעַת שָׁנֵי רָעֵב אַחֲרֵיהֶן וְנִשְׁכַּח כָּל הַשְּׁבַעַת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְכִלְהָ הָרָעֵב אֶת הָאֶרֶץ: (ל) וְקָמוּ שִׁבְעַת שָׁנֵי כַּפְנָא בְּתַרְיָהוּן וְיִתְנַשֵּׁי כָּל סְבַעַא (נ"א, שְׁבַעַא) בְּאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם וְיִשְׁיַצִי כַּפְנָא יָת (עֲמָא דְ)אֶרֶץ:

(לא) וְלֹא יוֹדַע הַשְּׁבַעַת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הָרָעֵב הַהוּא אַחֲרֵי כֵן פִּי כָבֵד הוּא מֵאֵד: (לא) וְלֹא יוֹדַע הַשְּׁבַעַת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הָרָעֵב הַהוּא אַחֲרֵי כֵן פִּי כָבֵד הוּא מֵאֵד: (לא) וְלֹא יוֹדַע שׁוֹבְעָא (נ"א, שְׁבַעַא) בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִן קְדָם כַּפְנָא הַהוּא דִּיהִי בְּתַר כֵּן אַרְי תְּקוּף הוּא לְחַדָּא:

(לב) וְעַל הַשָּׁנוֹת הַחֲלוּם אֵל פְּרַעֲה פִּעְמִים פִּי נִכּוֹן הַדְּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמְהַר הָאֱלֹהִים לְעֵשְׂתוֹ: (לב) וְעַל הַשָּׁנוֹת הַחֲלוּם אֵל פְּרַעֲה פִּעְמִים פִּי נִכּוֹן הַדְּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמְהַר הָאֱלֹהִים לְעֵשְׂתוֹ: (לב) וְעַל דְּאִתְנַת חֲלָמָא לְפִרְעָה פִּרְתִּין זְמַנִּין אַרְי תְּקוּן פִּתְגָמָא מִן קְדָם יֵי וְאוֹחֵי יֵי לְמַעֲבָדִיהָ:

(לג) וְעֵתָה יֵרָא פְּרַעֲה אִישׁ נִבּוֹן וְחָכָם וְיִשִּׁיתָהוּ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (לג) וְעֵתָה יֵרָא פְּרַעֲה אִישׁ נִבּוֹן וְחָכָם וְיִשִּׁיתָהוּ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (לג) וְכַעַן יַחֲזִי פְּרַעֲה גְּבַר סוֹכְלָתוֹן וְחַפְסִים וּמְנַיָּה עַל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:

(לד) יַעֲשֶׂה פְּרַעֲה וְיִפְקַד פְּקָדִים עַל הָאֶרֶץ וְחָמֵשׁ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנֵי הַשְּׁבַעַת: (לד) יַעֲשֶׂה פְּרַעֲה וְיִפְקַד פְּקָדִים עַל הָאֶרֶץ וְחָמֵשׁ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנֵי הַשְּׁבַעַת: (לד) יַעֲבַד פְּרַעֲה וּמִימְנִי מִהִימְנִין עַל אֶרֶץ וְיִזְרֹז יָת אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנֵי שׁוֹבְעָא (נ"א, שְׁבַעַא):

(לה) וְיִקְבְּצוּ אֶת כָּל אֲכָל הַשָּׁנִים הַטְּבוֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ בָּר תַּחַת יָד פְּרַעֲה אֲכָל בְּעָרִים וְשִׁמְרוּ: (לה) וְיִקְבְּצוּ אֶת כָּל אֲכָל הַשָּׁנִים הַטְּבוֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וְיִצְבְּרוּ בָּר תַּחַת יָד פְּרַעֲה אֲכָל בְּעָרִים וְשִׁמְרוּ: (לה) וְיִכְנָשׁוּן יָת כָּל עֵיבוֹר שְׁנִיא טְבוּ דְאַתְּנוּ הָאֱלוֹן וְיִצְבְּרוּן עֵיבוֹרָא תַּחוּת יָדָא דְפְּרַעֲה עֵיבוֹרָא בְּקוֹרְיָא וְיִשְׁרוּן:

(לו) וְהָיָה הָאֲכָל לְפִקְדוֹן לְאֶרֶץ לְשִׁבְעַת שָׁנֵי הָרָעֵב אֲשֶׁר תַּהֲיִין בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא תִפְרֹת הָאֶרֶץ בְּרָעֵב: (לו) וְהָיָה הָאֲכָל לְפִקְדוֹן לְאֶרֶץ לְשִׁבְעַת שָׁנֵי הָרָעֵב אֲשֶׁר תַּהֲיִין בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא תִפְרֹת הָאֶרֶץ בְּרָעֵב: (לו) וְהָיָה עֵבוֹרָא גְּנִיז (לְעֲמָא דְ)לְאֶרֶץ לְשִׁבְעַת שָׁנֵי כַּפְנָא דִּי תַהֲיוּן בְּאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם וְלֹא תִשְׁתִּיצִי עֲמָא דְאֶרֶץ בַּכַּפְנָא:

(לז) וְיִיטַב הַדְּבָר בְּעֵינֵי פְּרַעֲה וּבְעֵינֵי כָּל עַבְדָּיו: (לז) וְיִיטַב הַדְּבָר בְּעֵינֵי פְּרַעֲה וּבְעֵינֵי כָּל עַבְדָּוֵיהִי:

חק לישראל – פרשת מקץ ליל שישי

(לח) וַיֹּאמֶר פְּרַעְה אֶל עֲבָדָיו הַנִּמְצָא כֹּה־אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ: (לח) וַיֹּאמֶר פְּרַעְה אֶל עֲבָדָיו הַנִּמְצָא כֹּה־אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ: (לח) וַאֲמַר פְּרַעְה לְעַבְדָּוָהִי הַנִּשְׁכַּח כְּדוֹן גִּבּוֹר דִּי רוּחַ נְבוּאָה מִן קֳדָם יי בִּיהַ:

(לט) וַיֹּאמֶר פְּרַעְה אֶל יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתָהּ אֵת כָּל זֹאת אִין נְבוֹן וְחָכָם כְּמוֹדָ: (לט) וַיֹּאמֶר פְּרַעְה אֶל יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתָהּ אֵת כָּל זֹאת אִין נְבוֹן וְחָכָם כְּמוֹדָ: (לט) וַאֲמַר פְּרַעְה לְיוֹסֵף בְּתֵר דְּאוֹדַע יי יתָה ית כָּל דָּא לִית סְכַלְתָּן וְחָכְמִים כְּוָתָה:

(מ) אַתָּה תַּהְיֶה עַל בֵּיתִי וְעַל פִּיךָ יִשְׁק כָּל עַמִּי רַק הַפֶּסֶא אֲגַדֵּל מִמֶּנִּי: (מ) אַתָּה תַּהְיֶה עַל בֵּיתִי וְעַל פִּיךָ יִשְׁק כָּל עַמִּי רַק הַפֶּסֶא אֲגַדֵּל מִמֶּנִּי: (מ) אַתָּה תַּהְיֶה מִמְנָא עַל בֵּיתִי וְעַל מִימְרָה יִתְּנוּ כָּל עַמִּי לְחוּד כְּרִסִּי מִלְכוּתָא הַדִּין אִיהִי יְקִיר מִנִּי:

(מא) וַיֹּאמֶר פְּרַעְה אֶל יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֹתָהּ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מא) וַיֹּאמֶר פְּרַעְה אֶל יוֹסֵף רְאֵה נָתַתִּי אֹתָהּ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מא) וַאֲמַר פְּרַעְה לְיוֹסֵף חַזִּי מִנִּיתִי יתָה עַל כָּל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:

(מב) וַיִּסֶר פְּרַעְה אֵת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל יַד יוֹסֵף וַיִּלְבַּשׂ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ וַיִּשֶׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל צַוְאָרוֹ: (מב) וַיִּסֶר פְּרַעְה אֵת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל יַד יוֹסֵף וַיִּלְבַּשׂ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ וַיִּשֶׂם רֶבֶד הַזָּהָב עַל צַוְאָרוֹ: (מב) וְאַעֲדִי פְרַעְה ית עֲזָקְתִּיהָ מֵעַל יְדֶיהָ וַיְהִי וַיִּהְיֶה יתָה עַל יָדָא דְּיוֹסֵף וְאַלְבִּישׁ יתָהּ לְבוּשֵׁי דְּבוּזָן וְשׁוּי מְנִיכָא דְּדַהֲבָא עַל צַוְאָרֶיהָ:

(מג) וַיִּרְכַּב אֹתוֹ בְּמִרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לוֹ וַיִּקְרָאוּ לְפָנָיו אַבְרָהָ וְנָתַן אֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מג) וַיִּרְכַּב אֹתוֹ בְּמִרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לוֹ וַיִּקְרָאוּ לְפָנָיו אַבְרָהָ וְנָתַן אֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מג) וְאַרְכִּיב יתָהּ בְּרַתְפָּא תַּנְתָּא (נִיא, תַּנְתָּא) דִּי לִיהַ וְאַכְרִיזוּ קְדְמוּהִי דִּין אַבָּא לְמִלְכָּא וּמְנִי יתָהּ עַל כָּל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:

(מד) וַיֹּאמֶר פְּרַעְה אֶל יוֹסֵף אֲנִי פְרַעְה וּבִלְעָדִיךָ לֹא יָרִים אִישׁ אֵת יָדוֹ וְאֵת רִגְלוֹ בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מד) וַיֹּאמֶר פְּרַעְה אֶל יוֹסֵף אֲנִי פְרַעְה וּבִלְעָדִיךָ לֹא יָרִים אִישׁ אֵת יָדוֹ וְאֵת רִגְלוֹ בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מד) וַאֲמַר פְּרַעְה לְיוֹסֵף אֲנִי פְרַעְה וּבִלְעָדִיךָ לֹא יָרִים גִּבּוֹר ית יְדֵיהָ לְמִיחַד זִין וְיִית רִגְלֵיהָ לְמִרְכַּב עַל סוּסָא בְּכָל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:

(מה) וַיִּקְרָא פְרַעְה שֵׁם יוֹסֵף צְפֹנָת פַּעֲנַח וַיִּתֵּן לוֹ אֵת אֶסְנַת בַּת פּוּטִי פְרַע כַּהֵן אֵן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מה) וַיִּקְרָא פְרַעְה שֵׁם יוֹסֵף צְפֹנָת פַּעֲנַח וַיִּתֵּן לוֹ אֵת אֶסְנַת בַּת פּוּטִי פְרַע כַּהֵן אֵן לְאִשָּׁה וַיֵּצֵא יוֹסֵף עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מה) וַיִּקְרָא פְרַעְה שׁוּם יוֹסֵף גְּבָרָא דְּמִטְמָרוֹן גְּלִין לִיהַ וַיְהִי ית אֶסְנַת בַּת פּוּטִי פְרַע רַבָּא דְּאוֹן לְאַתְתָּא וַנִּפְק יוֹסֵף (שְׁלִיט) עַל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:

(מו) וַיּוֹסֵף בֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּעִמְדוֹ לְפָנָי פְרַעְה מְלֹךְ מִצְרַיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלְפָּנָי פְרַעְה וַיַּעֲבֵר בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מו) וַיּוֹסֵף בֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּעִמְדוֹ לְפָנָי פְרַעְה מְלֹךְ מִצְרַיִם וַיֵּצֵא יוֹסֵף מִלְפָּנָי פְרַעְה וַיַּעֲבֵר בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם: (מו) וַיּוֹסֵף בֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנִין כַּד קָם קָדָם פְּרַעְה מִלְכָּא דְּמִצְרַיִם וַנִּפְק יוֹסֵף מִן קָדָם פְּרַעְה וַעֲבֵר (שְׁלִיט) בְּכָל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם:

(מז) וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשִׁבְעַ שְׁנֵי הַשָּׁבָע לְקַמְצִים: (מז) וַתַּעַשׂ הָאָרֶץ בְּשִׁבְעַ שְׁנֵי הַשָּׁבָע לְקַמְצִים: (מז) וּכְנִשׁוּ דְּרִי אֶרֶץ בְּשִׁבְעַ שְׁנֵי שׁוּבָעָא (נִיא, שְׁבָעָא) עֵיבוּרָא לְאוּצְרִין:

(מח) וַיִּקְבֹּץ אֵת כָּל אֶבֶל שְׁבַע שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּתֵּן אֶבֶל בְּעָרִים אֶבֶל שְׁדָה הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבְתֶיהָ נָתַן בְּתוֹכָהּ: (מח) וַיִּקְבֹּץ אֵת כָּל אֶבֶל שְׁבַע שָׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּתֵּן אֶבֶל בְּעָרִים אֶבֶל שְׁדָה הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבְתֶיהָ נָתַן בְּתוֹכָהּ: (מח) וּכְנִשׁ ית כָּל עֵיבוּר שְׁבַע שָׁנִין דִּי הוּוּ בְּאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם וַיְהִי עֵיבוּר בְּקִרְוֵא עֵבוּר חָקֵל קִרְתָּא דִּי כְּסַחְרָנְהָא יְהִי בְּגָנָה:

חק לישראל – פרשת מקץ ליל שישי

(מט) וַיַּעֲבֹד יוֹסֵף בַּר פַּחֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי הִדְלַל לְסֹפֶר כִּי אִין מוֹסְפָר:
 (מט) וַיַּעֲבֹד יוֹסֵף בַּר פַּחֹל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי הִדְלַל לְסֹפֶר כִּי אִין מוֹסְפָר: (מט) וּבְנֵשׁ יוֹסֵף
 עֲבוּדָא כַּחֲלָא דְיִמָּא סְגִי לְחֻדָּא עַד דִּי פִסְקָא לְמִמְנֵי אַרְי לִית מִנְיָן:
 (ג) וּלְיוֹסֵף יָלַד שְׁנֵי בָנִים בְּטָרָם תְּבוּא שְׁנַת הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ אֶסְנַת בַּת
 פּוּטִי פְרַע בַּהֶן אֹן: (ג) וּלְיוֹסֵף יָלַד שְׁנֵי בָנִים בְּטָרָם תְּבוּא שְׁנַת הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ
 אֶסְנַת בַּת פּוּטִי פְרַע בַּהֶן אֹן: (ג) וּלְיוֹסֵף אֲתִילִיד תַּרְתִּין בְּנֵין עַד לָא עֲלָת שְׁתָּא דְכַפְנָא דִּילִידַת לִיה
 אֶסְנַת בַּת פּוּטִי פְרַע רַבָּא דְאֹן:
 (גא) וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי נִשְׁנֵי אֱלֹהִים אֶת כָּל עַמְלֵי וְאֶת כָּל
 בֵּית אָבִי: (גא) וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת שֵׁם הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי נִשְׁנֵי אֱלֹהִים אֶת כָּל עַמְלֵי וְאֶת כָּל
 בֵּית אָבִי: (גא) וַקְרָא יוֹסֵף יֵת שׁוּם בּוּבְרָא מְנַשֶּׁה אַרְי אֲנִשְׁנֵי יֵי יֵת כָּל עַמְלֵי וְיֵת כָּל בֵּית אָבִי:
 (גב) וְאֶת שֵׁם הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרַיִם כִּי הִפְרַנִּי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִי: (גב) וְאֶת שֵׁם הַשֵּׁנִי
 קָרָא אֶפְרַיִם כִּי הִפְרַנִּי אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ עֲנִי: (גב) וְיֵת שׁוּם תַּנְיִנָא קָרָא אֶפְרַיִם אַרְי אֲפִשְׁנֵי יֵי בְּאַרְע
 שְׁעִבּוּדֵי:

רש"י

(מלכים א) ויגדל את כסאו מכסא אדוני המלך:
 (מא) נחתי אתך – מנתי יתך ואעפ"כ לשון נתינה הוא כמו ולתתך עליון זין לגדולה זין לשפלות נופל לשון נתינה עליו כמו (מלכא ז) נחתי אתכם נזים ושפלים:
 (מב) ויסר פרעה את טבעתו – נתינת טבעת המלך היא אות למי שנותנה לו להיות שני לו לגדולה:
 בגדי שש – דבר חשיבות הוא במלכים: רביד – ענק ועל שהוא רחוק בטבעות קרוי רביד. וכן (משלי ז) רבדתי ערשי לרפתי ערשי מרפפות. כלשון משנה מוקף רובדין של אבן על הרובד שבעזרה והיא רכפה:
 (מג) במרכבת המשנה – השנייה למרכבת המהלכת אלל שלו: אצרך – כתרומו זין אבא למלכא רך כלשון ארמי מלך בהשפתיין לא ריכא ולא בר ריכא. ובדברי אגדה (ספרי פרשת דברים) דרש ר' יהודה אצרך זה יוסף שהוא אב בחכמה ורך בשנים אמר לו זן דורמסקית עד מהי אתה מעוות עלינו את הכתובים אין אצרך אלל לשון צרכים שהכל היו נכנסין לפניו ויואלין תחת ידו כענין שנאמר ונתון אותו וגו':

(ל) ונשכח כל השבע – הוא פתרון הכליעה:
 (לא) ולא יודע השבע – הוא פתרון ולא נודע כי באו אל קרצנה:
 (לב) נכון – מזומן:
 (לג) וחמש – כתרומו ויזרזון וכן וחמושים:
 (לד) את כל חבל – שם דבר הוא לפיכך טעמו באל"ף ונקוד בפתח קטן ואוכל שהוא פועל כגון כי כל אוכל חלב טעמו למטה בכ' ונקוד קמץ קטן: תחת יד פרעה – ברשותו ובאולרותיו:
 (לו) והיה האכל – הצבור כשאר פקדון הגנוז לקיום הארץ:
 (לז) הנמלא כזה – הנשכח כדון אם נלך ונבקשנו הנמלא כמוהו הנמלא לשון תמיהה וכן כל ה"א המשמשת בראש תיבה ונקודה בחטף פתח:
 (לח) אין נכון וחכם כמוד – לבקש איש נכון וחכם שאמרת לא נמלא כמוד:
 (מ) ישק – יתן יתפרנס. כל כרכי עמי יהיו נעשים על ידך כמו (לעיל טו) וכן משק ביתי. וכמו (תהלים ז) נשקו בר גרנישו"ן בלע"ז (פערזארגען). פערזעהן: רק הכסא – שיהיו קורין לי מלך: כסא – לשון של המלוכה כמו

חק לישראל – פרשת מקץ ליל שישי

(מח) אכל קדה העיר אשר סביבותיה נתן בתוכה – שכל ארץ וארץ מעמדת פירותיה ונותנין בתבואה מעפר המקום ומעמיד את התבואה מלירקב. (נ"ל שהוא דעת רבי נחמיה וא"כ כלל להגיה ברש"י כאשר עלה בדעת קצתם):

(מט) עד כי חדל לספור – עד כי חדל לו הסופר לספור וה"ז מקרא קצר: כי אין מספר – לפי שאין מספר והרי כי משמש בלשון דהא:

(נ) בטרם תבוא שנת הרעב – (תענית יא) מכאן שאסור לאדם לשמש מטחו בשני רעבון:

(מד) אני פרעה – שיש יכולת בידי לגזור גזירה על מלכותי ואני גוזר שלא ירים איש את ידו: ובלעדיך – שלא ברשותך ד"א אני פרעה אני אהיה מלך ובלעדיך וגו' והוא דוגמת רק הכסא אלא שהורך לפרשה בשעת נתינת הטבעת: את ידו ואת רגלו – כתרוממו:

(מה) לפנה פענה – מפרש הפונות ואין לפענח דמיון במקרא: פוטי פרע – הוא פוטיפר ונקרא פוטי פרע על שנסתרם מאליו לפי שחמד את יוסף למשכב זכר (סוטה יג): (מז) ותעש הארץ – כתרוממו ואין הלשון נעקר מלשון עשייה: לקמאים – קומץ על קומץ יד על יד היו אורכים: